

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta” ese:
Marți'a, Jomi'a si Sambat'a.

Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe
anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 8 cr. si timbru de 20 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 51.

Sambata, 14/2 Maiu

1881.

Telegram'a „Gazetei Trans.”

Sibiu 3 ore 15 m., sosita la 4 ore 20 m.

Conferenti'a generala, compusa din 103 delegati din Ardealu si 54 din Ungari'a, dupa o desbatere de patru ore si dupa o escelenta motivare a raportorului Babesiu, a primitu astadi unanimu urmatoarea propunere a comisiunei de treidieci: Representantii alegitorilor romani de prin tote partile de sub coron'a Ungariei, adunati la Sibiu in conferenti'a electorala, dandu in unanimitate cea mai viua si dureroasa espressione tristei situatiuni ce a creatu constitutiunea actuala prin numeroase legi ale patriei, anume prin legea pentru uniune, de nationalitate, instructiune, legea electorala, mai vertosu relativu la Transilvani'a atatu pentru unilateralitatea loru intrinseca, catu si prin modulu aplicarii loru, respective prin intréga administratiune p'na si a justitiei publice tote decretate si esecutate intru interesulu reu priceputu numai alu nationalitatii maghiare — situatiune si combinatiune precatu de nedrepte totu atatu si de funeste in consecintiele loru naturali pentru patri'a intréga, a carei dé totu adencu sem'ita decadere politica morala si economica, a devenitu deja ne mai mascabila dinaintea lumii.

Constandu, ca tocmai prin atinsele legi si institutiuni nedrepte, activitatea romanilor, fația de alegerile pentru dieta, incatu pentru Transilvani'a, este facuta imposibila; Ear pentu cei din partile ungnrene si banatiane, déca si nu absolutu imposibila, dér' in caia mai mare gradu redusa si paralisata, ingreunandulise peste poterile loru lupta parlamentara pentru cele mai vitali interese ale patriei comune, lupta pentru drepturile, desvoltarea si buaastarea tuturor poporelor patriei si totodata esplicanduse prin unele legi si institutiuni nedrepte sistematica devalvare si desconsiderare a natiunei romane in vietia publica peste totu, a unei natiune cu consciinta de sine si de importantia s'a, a unei natiuni atatu de numeroase si binemeritate de tron si patria; din indemnul adeveratu lealu si curatu patrioticu reprezentantii alegitorilor romani, leganduse si constituinduse in solidaritate, recunoscun necessitatea de a se uni toti romanii sub coron'a Santului Stefanu si de asi impreuna si organisa poterile pentru apanarea drepturilor si intereselor tuturor, politice, economice si mai vertosu a celor mai desconsiderate nationali si culturali ale loru proprie, cá conditiuni de vietia spre scopulu acestei apanari.

Pentru romanii din Transilvani'a se recunosee necessitatea de resistintia passiva fația de legislatiunea din Budapest'a si de alegeri; pentru acea, precatu timpu sustau acele legi nedrepte si acea administratiune mastera pentru ei; ér' pentru romanii din partile ungnrene recunosee oportunitatea de a participa la alegeri si la diet'a, precatu le permite legea si esecutarea ei onesta si impregiarile locale spre scopulu de a scote unu numeru posibilu de deputati nationali, cari in sinulu legislatiunei patriei se de exacta espressione tristei situatiuni mai susu atinse si se staruiesca la revisiunea legilor rele si la mai leala esecutare a acelor intru indreptarea actualiei situatiuni.

Pentru esecutarea acestui enunțiatu respective a actiunei urmande, adunarea generala a represent. alegitorilor romani pumesce unu Comitetu electoralu permanentu de 9 membrii in personele domniloru George Baritiu, Partenie, Cosma, Diamandi Manole, Dr. Ioanu Ratiu, Visarionu Romanu, Anania Trombitasiu. N. Popea, Georgiu Popa si George Secula, cari constituinduse cu resiedinti'a in Sibiu, voru compune unu memorandu esplicativu detaiatu in cauza, si 'i voru da cea mai estinsa publicitate.

De asemenea voru combina cele mai corespunditoare moduri si medilóce legali pentru regularea atatu o passivitatii pentru Transilvani'a fația de dieta si de alegeri, cá acést'a passivitate se devina

sanatosa, reala, catu si a activitatii pentru celelalte parti locuite de romani si preste totu a activitatii prin tóse inferioarele sfere ale vietiei publice, anume prin municipalitati si comune, angagiandu-se toti membrii ai acestei conferentie la conlucrarea leala si zelosa pentru acést'a politica in sinulu poporului romanu. In fine se primesce cu unanimitate si program'a de actiune, propusa de comisiunea de treidieci.

Brasiovu 14/2 Maiu.

A surprinsu in generalu program'a asupra serbarii proclamarii Regatului, publicata dilele aceste in foile din Bucuresci, nu pentru ceea ce contine, ci pentru ceea ce nu se gasesce in ea. Opiniunea generala a fost, cá la 10 Maiu st. v. se va incoroná Regele Carolu in sensulu strictu alu cuventulu, seversindu-se totodata si ceremoni'a ungnerei. In program'a memorata inse nu se vorbesce nimicu de-o incoronare si ungnere in acestu sensu, ci este vorb'a numai de santirea Coronelor si de transportarea loru cu anumite ceremonie la palatu. Ast-feliu vedemu, si diarele romane constata, cá serbarea dela 10 Maiu va avé numai caracterulu unei serbari populare, spre a intipari faptul proclamarii Regatului in memori'a poporului si nu va avé importantia unui actu de incoronare cá in alte state. Formalitatea acést'a Romanii au considerat'o de superflua, ei dicu cu totu dreptulu cá, Carolu I este Rege din momentulu, candu reprezentantii natiunei au proclamatu Regatulu si poterile l'au recunoscutu si cá elu numai are lipsa de-o speciala incoronare.

Cu tóte astea va figurá o Coróna cá semnu esterioru simbolicu si acést'a Coróna va fi de otielu lucrata la arsenalu d'intru tunu luatu la Plevn'a. Idea este pre catu de nenerita, pre atatu si de caracteristica pentru Regatulu romanu, care s'a inaltiatu numai in urm'a luptelor eroice ale armatei romane la Plevn'a.

Se credea din partea opozitiunei cu deosebire, cá primulu ministeriu alu Regatului, care a fost formatu de curéndu sub presiedinti'a d-lui Dimitrie Bratianu, va veni dupa feriele Pasciloru, cu-o noua programa inaintea corpurilor legiuitorie. Acést'a presupunere nu s'a adeveritu. In siedinti'a de Lunu a Camerei d. ministru-presiedinte actualu a declarat, ca guvernulu nu semte necessitate de a presentá camerei o noua programa. Cu alte cuviate ministeriulu de sub firm'a d-lui Dimitrie Bratianu nuvoiesce se inaugureze o noua directiune séu celu puçinu nu afla de oportunu a accentuá acést'a printr'o programa. Esecutarea catu mai grabnica a reformelor administrative si justitiarie propusa inca de multu este in adeveru o necessitate semtita de toti si ar' fi de doritu, cá staruintiele ministeriului de fația regalu se fia incoronate de celu mai bunu succesu.

Ceea ce ne-a surprinsu este impartasirea d-lui Dim. Bratianu, cá cestiunea Arab-Tabiei inca nu este pe deplinu resolvata si cá caus'a la acést'a traganare ar' fi Turci'a.

Este fórte naturalu, cá d. D. Bratianu nu potú se faca impartasiri in cestiunea Dunarei, deóráce inca negotiarile se continua; elu asigura inse camer'a, cá guvernulu regalu romanu va sci se apané interesele Romaniei cu tóta energi'a si in catu privește acést'a cestiune.

Discursulu primulu ministru a fost primitu de camera cu aplause si astfeliu s'a desmintitu de cátra ambele parti scirea, ce se respandise, cá noulu ministeriu ar' avé intentiunea de disólve camerele si se convóce o constituanta. S'a disu din partea partidulu liberalu, cá o asemenea constituanta nu este de lipsa, deóráce prin proclamarea Regatului s'a schimbatu numai form'a esterióra a statulu, care in celelalte privintie a remasu in conditiunile de mai inainte.

Alta cu totulu este situatiunea, in care se afla adi Romani'a, dupa ce afara de cestiunea dunareana 'ia succesu a resolvá tóte cestiunile esterióre ce-o intereséza, cá inainte numai c'unu anu de dile, candu era inca turburata si nelinistita de grijile, ce i le causau aceste cestiuni. Acuma cararea este deschisa si neteda si este la rëndulu Romaniloru, cá se se apuce de grav'a opera o reorganizarii interioére pe tóte terenale. Ar' fi de doritu, cá in punctulu acést'a, fiindu probleme atatu de mari de deslegatu, diferitele partide din tíera se se apropié unele de altele si se conlucre la seversirea acelei mari opere.

Déca se va face acést'a, atunci Romani'a va ajunge curéndu in starea aceea infloritória, la care trebuie se se avente in interesulu civilisatiunii, alu ordinei si alu stabilitatii in Orientu. Romanii nu trebuie se uite nici unu momentu, cá adi mai multu cá ori-candu sunt atintiti asupra loru ochii Europei!

La casatori'a principelui de coroná

din Nr. trecutu mai adaugemu, aici alocutiunea ce o tiend cardinalulu principele Schwarzenberg catra inaltii miretei, inainte de a se seversi actulu cununii, care dupa „Wiener Abendpost” suna asia:

„Inainte cu 27 ani, tocma la acestu altariu si in acést'a bisericu, unu poporu miscatu implorá binecuvantarea lui D-dieu asupra legaturii conjugale, ce iubitu Imperatu alu Austriei a inchiáitu cu o mirésa tenera, si frumósá, din a carei fația se respandea radie de fericire. Santiani'a legaturii conjugale in intielesu crestinu este sublima, cáci dupa cuvintele apostolului casatori'a este chipulu referintiei lui Christosu cátra bisericu. Precum Christosu iubiea biseric'a din totu sufletulu, se casatori cu dens'a, rabdá mórte pentru ea de buna-vóia si sigilá credinti'a si dincolo de mormentu: asia se-si iubésca barbatulu crestinu pe muierea s'a se o cinstésca, se o apere, se ingrijésca pentru ea si se-i ajute in tóte. De alta parte inse si femeea se de barbatulu cinstea detorita, se caute a-si usurá grijile si superarile vietiei prin supunere cu credintia. Casatori'a nu este, precum lumea adeseori crede, unu contractu, care stipuleza drepturi intre barbatu si femea, ci ea este unu secretu alu sufletulu, secretu, care léga pe casatoriti, fara a se mai puté deslegá. Deci, fiindu-cá sunt de implinitu detorintie asia de mari, Domnulu da printain'a casatoriei harulu seu. Detorintiele casatoriei sunt de o potrivá pentru avutu si seracu, pentru mare si micu, si de o potrivá este harulu pentru toti. Cu catu siede cineva mai susu, cu atata mai mari sunt recerintiele, ce i-se facu, precum dice scriptur'a: Cui i s'a datu multu, dela acela se cere multu. Principele de coroná alu Habsburgulu, mosienitoriulu Austriei, credintiosu traditiuniloru Eminentiei dinastiei, intra in legatura conjugala cu sentimente, cari marturisescu, catu de tare este elu patruncu de santiani'a devotiunei. Cea mai frumósá pregatire pentru acést'a óra solemnala fú peregrinagiulu la Loculu santu, in pamentulu fagaduintiei, la santulu mormentu, unde printiulu isi plecá genunchii inaintea Regelui regiloru si depuse pe pamentulu santu darurile sale si ale inaltei sale mirese, cá jertfa de dedicatiune si de pietate. Rugatiuni dela milióne de supusi se unescu in tóta Austri'a spre a implorá de susu fericire si binecuvantare preste miri, preste cas'a imperatésca si preste popórele Austriei.”

Mai incolo la 1 óra cununatii tienura cercle in castelulu imperatescu. Ambasadorii cu sociele loru, precum si intregulu corpu diplomaticu, erau adunati in odai'a, numita pietradura si in camer'a lipita de acést'a alti domni si dómne.

Intracéca se adunasera in apartementulu din etagiulu alu doilea: primulu mare-maestru

de curte, marea-maestra de curte a imperatesei, cele siese dame de curte designate in serviciul de societate, suit'a principelui de coróna si principés'a de coróna si unu ceremoniaru designatu pentru acést'a ocaziune.

La anuntirea primului maiestru de curte principele de coróna si cu soci'a se dusera in departamentul celu mare si de acolo in sal'a pietradura, unde i se presentà corpulu diplomaticu prin ministrulu casei imperatesei si de esterne. Domnii si damele entreului mare, precum si celelalte personalitati invitate la societate fusera presentati prin primul mare-maiestru de curte, respective de marea-maestra de curtea imperatesei. Generalii si oficerii de statulu majoru fusera presentati prin ministrulu de resbelu.

La 5¹/₄ incepù in odai'a Stefaniei prandiulu familiaru de gala. La acést'a luara parte: Imperatul, imperatésa, regele si regin'a Belgiei, si ceilalti membri ai ambeloru case domnitórie. Dupa prandiu casatoritii se departara, se pusera intr'o equipagia de curte inchisa si salutati de multimea adunata in piati'a esterna a castelului pornira la castelulu din Lacsenburgu, unde fura primiti cu vii si nefinite aclamatii de: **S e t r a i é s c a !** de poporatiunea din acelu localu si de prin pregiuru. Ceriulu se tramita indelunga fericire la **I n a l t i i C a s a t o r i t i i !**

Reuniuni preste reuniuni.

(Fine.)

Admitam cu totii, admira Europ'a intréga civilisatiunea anglesa si a Staturilor unite din Americ'a de nordu; dér' óre cui se pótu ascrie aceste rezultate de admiratu in toti rami de cultura si acést'a prosperitate paradisiaca? Statului, ori politicei sistemului republicanu? Nu, ci mai multu initiativei privatiloru celoru nau, cari nu stau inerti cu manele si sioldu, asteptandu se le cadia mur'a 'n gura si se li se dè ghiolduri de aici si de coló, ci cei, cari sunt patrunsi de necesitatea prosperitatii intereseloru comune, se arunca cu curagiu in capulu privatiloru celoru destramati si le reculege unirea poteriloru spre cutare scopu comunu, spre inaltierea culturai nationale si latirea prosperitatii industriale si economice a intinsei loru patrie. Intre 3 millióne si mai bine de Romani din imperiulu austro-ungaru cine 'si a mai luatú missiunea cea regeneratória, de a se aruncá in capulu poporului agricultorulu, spre alu conduce si ajutá, se formeze in tóte prefecturele tieri cate Un a Reuniune agronomico-economica, si tóte aceste intre sine — cu scopu — d'a pasi fratiesce si solidarmente, toti la totu soiulu da midiolóce, si ajutória imprumutate, prin cari se 'si póta castiga o stare prospera intru tóte pentru toti si pentru sine, cum fecera americanii, cari prin multimea reuniuniloru in toti rami de cultura au ajunsu a servi de mustr'a lumei intregé.

Unu boieru alu Romaniei, G. Cantacuzino, vedindu aberarile si pipaitel pe intunerecu ale poporului Romanu in sfer'a agricola-economica, se puse mai eri in capulu unei societati de agricultura, si cá presiedinte alu acestei societati incepù indata cu o expositiune a tuturor instrumenteloru sale agricole, celoru mai avantajiose in cultura pamentului. Poporulu vedindu-le, indata se si resolvi la perfectiunea instrumenteloru agricole si se spera multu dela acést'a reuniune. — Cateva expositiuni de soiulu acést'a, celu pucinu in tóte prefecturele nóstre câte una, si ele potu initiá poporulu in perfectiunea agriculturai si intre noi, indata ce reuniunile infintiande voru latí asemeni rezultate prevalente si nobilitate prin expuneri facute pentru poporu s. a. s. a. —

Inainte de tóte inse se ne ferimu de rele: de lene, nepasare si apathia in caus'a promoverei binelui comunu nationalu romanu; se ne ferimu cá de focu de venalitate si renegatismu, facundune adeverati apostoli ai causei si binelui nationalu si patrioticu; se incunguram mai vertosu servilismulu, ce ne face hamali la straini, cari voru se ne vindemu loru si cu noi si interesese romane nationali; se nu ajutoram metechnele straine dumane si prefacute, servindu loru chiaru in contra binelui nostru, candu adi ne ceru votulu cu promisiuni, pentru cá apoi mane se ne omóra politicesce: ci, fratiloru, se ne inaltiamu la gradulu prosperitatii nóstre si alu patriei nóstre prin — o tinenta invincibila nationala in tóte cercustarile vietii nóstre, tienendu cu mana tare si cu braçiu inaltu tocma de ossi'a carului politicu, cá se nu póta esi din vagasiulu dreptatii facia cu noi. „Non, si male nunc, et olim sic erit!“

E lesne se ne facemu fericiti, numai se voimu cu totii in solidaritate. 3 millióne de romani si Bucovin'a, reuniti in deslegarea problemei, de a ne inaltia in cultura si prosperitate nationale, se sacrificam pe anu numai cate 3 cruciari pentru scopulu Reuniunii comune agronomico-economice si industriale si in câtiva ani vomu fi provieduti cu bazea fericirii nationali, numai reuniuni preste reuniuni!

Cronic'a evenimenteloru politice.

Circulara adresata de D. Dim Bratianu reprezentantiloru Romaniei din strainatate, cu data de 11 Aprile. an. c.

„D-le, dupa cum am avutu onóre a ve spune prin tegrám'a mea de eri noulu cabinetu s'a formatu sub presiedinti'a mea. Demisiunea fostului ministeriu nu póte afecta intru nimicu relatiunile nóstre internationale, caci politic'a primului ministeriu alu regatului Romaniei este cá si aceea a ministeriului ce l'a pre edatu, o politica de ordine si de lealitate.

„Titlulu de regatu. ce a luatú Romani'a, nu este de catu consacrarea importantiei sale politice si a indepéndentiei sale, capetate cu pretiulu unor eroice silintie si a unor dureróse sacrificie. Acestu titlu, care este pentru ea unu gagiu de stabilitate, maresce prestigiulu si forti'a s'a si garantéza mai bine celoru-lalte puteri respectulu angagementeloru internationale, pe cari tot-d'auna le a tinentu.

„In intru guvernulu regelui se va sili inainte de tóte a asigura strict'a observare a legiloru in tóte ramurile administratiunii publice, pentru cá sub egidea unei justitii impariali si a unei administratiunii oneste si energice, toti Romanii fara distinctiune se se aplice cu incedere la lucrarea nationala, se aduca toti contingentulu loru la oper'a comuna, si se faca ast-felu posibilu in ordinea morala si economica ameliorarile, pe a caroru trebuintia o simtumu toti. In afara, cu concursulu devotatu alu reprezentantiloru sei guvernulu se va sili a stringe din ce in ce mai multu legaturile de amicitia, ce existu intre Romani'a si cele-lalte tieri, de a felicita si inmulti transactionile loru comerciali; vomu castiga ast-felu simpatiele Europei intregi, si o vomu face chiaru se simta, ca de aci inainte este solidaru interesata de fericirea cá si de nefericirea nóstra.

„Inspirati-ve, rogu, de aceste consideratiuni in intrevorbirile, ce veti puté avé cu Em. S. D. ministru alu afaceriloru straine. Primiti etc.“

Protestulu Romaniloru din Turci'a.

Diuariulu Romaniloru din Turci'a „Fratilia“ publica unu protestu, ce Romanii din Macedonia, Tesalia si Epiru l'au datu delegatiloru loru spre a li comunicá Portii si reprezentantiloru marilor puteri in Constantinopole in contra anesarei Tesaliei si a Epirului la Greci'a. Acestu protestu suna:

„Noi sub-semnatii din Epiro-Thesalia si Macedonia, cetatiani otomani locuindu satele, targurile cele mari si orasiel ce le mici poporate numai de Romani, declaramu si certificam in modulu celu mai formalu in numele poporului romanu din Turcia européna, ca d-nii G. Madjari, S. Malamaci, Ghiti Papachagi, Micho Papa Georgi, Pertuli si Dina Gargala, romani de origine si toti supusi otomani, sunt alesi si tramisi cá represintanti cu depline puteri din partea intregului poporu romanu din sus-diesele provincii din Turci'a, pentru a se duce in acesta calitate la Constantinopole spre a apera prin caile legale drepturile si interesese legitime de rasa si de ori-ce alta natura ale poporului romanu, pentru ca integritatea individualitatii lui precum si interesese materiale si morale, de care s'a bucuratu acestu poporu in decursu de atatea secole sub egid'a imperiului otomanu, se nu fia intru nimicu atinse, fia printr'ua imbucatare a integritatii teritoriului acestui poporu, ce pare iu ajunu d'a se comite, anesandu la Greci'a o parte fórte insemnata din tinenturile locuite de acestu poporu romanu; fia printr'o fusiune cu elementele straine, la care ar' puté fi condamnatu acestu poporu incorporandulu la Statulu grecu d'o parte si mai tardiu cu bulgarii de cealalta parte.

„In acestu scopu sus-disii delegati ai poporului romanu sunt inestratu cu depline puteri, potu lucra, cumu le va placé si face totu, ce li se va paré bunu spre a sustiené si apera — prin tóte midiolóce, de care se póte servi in modu legalu o delegatiune cu depline puteri — drepturile si interesese legitime ale acestui poporu pe lenga ambasadorii marilor puteri, spre a face se resara dreptatea si ratiunea facia cu drepturile si interesese de rasa ale poporului romanu, a carui limba, nationalitate sunt acelea ale unui poporu separatu, ba chiaru si esistentia lui nationala in peninsul'a balcanica nu póte se fia apera si conservata de catu sub egid'a suveranitatii M. S. Sultannului.

„Romanii, unu poporu deosebitu in imperiulu otomanu, pastrandu-si individualitatea loru, fiudu in conditiuni sociale egale déca nu superióre conditiuniloru greciloru din Epiro-Tesalia si Macedonia, si suportandu aceleasi sarcini, spre a nu dice si mai grele anca, cá grecii si bulgarii, si facundu aceleasi servitii imperiului, este dreptu si logicu se se bucure si ei de aceleasi drepturi si avantaje cá grecii si bulgarii, caci ar' fi o nedreptate strigatória, ba chiaru unu actu nepoliticu d'a voi sporirea si adaogirea teritoriului grecu astadi — si prin urmare a teritoriului bulgariloru mai tardiu — cu vatamarea si pagub'a drepturiloru si intereseloru legitime ale poporului romanu, care, intr'unu asemenea casu, ar' fi impinsu chiaru de interesulu conservarii lui, nu numai de a dori si solicitá, dér' chiaru d'a face totu, ce i va sta prin putintia, spre a feri si apera drepturile si interesese lui legitime de rasa si de ori-ce alta natura contra ori-carui periculu si ori-carui atacu, ori de unde ar' veni elu, si d'a respinge o nóua ordine de lucruri, care ar' fi de natura se vatame drepturile si interesese de rasa ale poporului romanu si se-lu faca a-si perde securanti'a ingividualitatii seile integrale si numeróse interesese materiale si morale, de care se bucnra, si este mai multu cá sicuru, ca se va bucura de ele si pe viitoru suptu protectiunea salutare a Sultaniloru.

„Spre acést'a mandatulu de facia cu depline puteri a fostu redactatu si semnatu de romani.“

Din Constantinopolu s'a telegrafatu, ca reprezentantulu Franciei, D-lu Tissot, ar' fi declaratú Inaltei Porti in cestiunea Tunisului, ca ori-ce tramitere de trupe de catra guvernulu otomanu este privita de Franci'a cá c a s u s b e l l i si va fi intempinata cá atare. D-lu Barthólmy St. Hilairo declara printr'o circulara dela 9 ale curentei, ca Franci'a voiesce prin espeditiunea in contra Tunisului numai si numai asigurarea si ficsarea frontiereloru algeriane si respectarea intereseloru Franciei in Tunisu.

„Pester Lloyd“, vorbindu despre starea cea rea a lucrariloru in Bulgari'a si despre eventual'a abdicatiune a principelui Alesandru se esprima in modulu urmatoriu: „Se nasce acum intrebarea, ce este de facutu? Déca principele se invoesce a mai remané in Bulgari'a, va trebui neapertu se caute sprijinulu celu mai bunu alu regimului séu numai redimarea de Austro-Ungari'a. Napustita de Rusi'a in rivalitate cu Serbi'a, desorganisata inlaintu si subminata de influentie revolutionari, numai atunci póte tíer'a a-si pastrá se'mi indepéndenti'a dobendita in Berlinu, déca se subordinéza sinceru si fara reserva influentiei monarchiei. Sórtea a facutu monarchiei nóstre esentialu mai bune servitii, de catu i-a facutu vre-odata diplomati'a ei.

Impregiurarile, ce domnescu astadi in Bulgari'a, dau monarchiei nóstre o ocaziune, precum de multi ani nu s'a mai intemplatú acést'a, de a esecutá o politica expansiva in tóta directiunea cu cea mai neinsemnata intrebuintiare de putere. Nici-odata n'a fostu timpulu mai favorabilu, de a constringe pe Bulgari'a la junctiunea cailoru ferate cu Austro-Ungari'a; nici-odata nu s'a datu o atare ocaziune, de a delaturá tóte piederel, cari stau in drumu comericiului austro-ungaru in orientu.“ Cu tóte acestea mai are numit'a foia obraznici'a a dice: „Pe unulu din occidentulu Europei, precum este principele Alecsandru, pe lenga tóta petrecerea s'a cea scurta in Bulgari'a, va fi lesne a-lu face se intieléga, ca monarchi'a nu urmasesce in orientu cuceriri, cari ar' amenintá indepéndenti'a séu libertatea politica si ca, cautandu monarchi'a garantie pentru legitim'a s'a influentia in orientu, zace in interesulu ei a introduce acolo o stare de pace si de stabilitate.“

D'in Kiew se telegraféza lui „N. Fr. Presse:“ „Inca dela inceputulu septemanei trecute circulau sciri amenintatóre prin orasiu. Printre tierani se latise scirea, ca Alesandru II ar' fi pregatitu inainte de mórtea s'a unu u asu, prin care totu pamentulu in Rusi'a se se imparta. Printre lucratori circulá fain'a, ca Alesandru III ar' fi rostitu dorintia, cá pena in timpulu incorouorii sale numai Rusii ortodocsi se fia in Rusi'a. Basati pe acést'a lucratorii se adunara in grupe si incepura oper'a de a curati Rusi'a de erefici, spargandu si pradandu case si magazine de ale jidaniloru, ba si omoriendu de acestia. Acestia se dusera la guvernulu generalu Drentelen dupa ajutoriu; acela inse dise, ca pentru jidani nu póte espune pe soldati.

O n o m a s e a R e g i n e i R o m a n i e i. Romanulu serie: Vineri, 24 curentu, cu ocaziunea dilei onomastice a M. S. Reginei, s'a celebratu in monastirea de la Sinai'a unu Te-Deum, la care au asistatu Maiestatile Loru, Regele si Regina, facia fiudu d. ministru de resbelu, care venise in ajunu pentru a lucra cu M. S. Regele, precum si alte notabilitati si numerosi sateni.

Dupa seversirea Te-Deumului, M. S. Regele a trecut pe dinaintea frontului detasiamentului de dorobanti, care tiene garnison'a in Sinai'a, si care se afla insiratu dinaintea bisericeii. Apoi Maiestatile Loru au bine-voitu a primi felicitariile persoanelor presinte.

La ora 1 avu locu dejunulu Maiestatiloru Loru, la care au luat parte d. D. Bratianu, presedintele consiliului de ministri, d. L. Catargi, ministru alu Romaniei la Belgradu, cu d-ra Catargi, d. primariu alu Capitalei, d. Em. Gradisteanu, pres. curtiei de compturi, si d. Radu Mihaiu, prefectulu politiei capitalei cu d-na Radu Mihaiu, cari mersera in diu'a aceea la Sinai'a, spre a presinta felicitariile loru Augustiloru nostri Suverani. D. presedinte alu consiliului si celelalte persoane sosite din Bucuresci au oferitu gratiosei nostre Regine frumoase buchete de flori.

Maiestatile Loru Regele si Regin'a, cu ocasi'a dilei de 24 Aprile, au primitu depesi de felicitari din tote unghiurile tierei.

M. S. Regin'a a bine-voitu a adresa D-lui ministru de interne telegram'a urmato'ria :

„Ve multumescu din tota anim'a pentru urarile caldurese, cari 'Mi adresati, si ve rogu se fiti interpretulu multumiriloru Mele pe lenga personalulu administrativu.“

Elisabeta.

Sinodulu archidiececanu gr. or.

(Urmare.)

Acelasi raportoru raporteaza asupra raportulu generalu alu consistoriulu archidiececanu, despre activitatea s'a in sedintie plenari, in decursulu anulu 1880. Sinodulu decide :

I. Din raportulu consistoriulu, din care se vede, ca in anulu 1880 au incursu la consistoriulu archidiececanu preste totu 4334 piese, s'au tenuity siepte sedintie, in cari s'au resolutu tote obiectele apartinetoare plenului. Se ia spre sciintia.

II. Despre fundatiunea fericitulu Andronicu s'a resolutu sub Nr. 25.

III. Despre distribuirea stipendiiloru din fundatiunea mogaiana, de 500 fl.; doue stipendii a 60 fl. din fundatiunea Franciscu Iosefiana, si doue stipendii a 60 fl. din fundatiunea cologiana. Se ia spre sciintia.

IV. Despre impartirea ajutoriulu de statu la preotime si comunele bisericesci din archidiececa pe a. 1880, se ia spre sciintia, cu aceea, ca pe viitoriu se se impartiesca in totu anulu ajutoriulu de statu la toti catechetii si asesorii ononari esteri, cari cerceteaza sedintiele.

V. Referitoriu la incuviintiarea unui subsidiiu pe 6 luni a unei jumetati din salariu si bani de quartiru ai repositulu asesoru consistorialu si referentu scolaru Dr. Iosifu Hodosiu, familiei acestuia, se ia spre sciintia, si considerandu impregiurariile familiei defunctulu, de ora-ce biseric'a noastra nu dispune de fondu de pensiune pentru functionarii sei si ereditii loru : Sinodulu apraba de astadata ajutoriulu in totalu de 350 fl. v. a., acordatu familiei remase dupa Dr. Iosifu Hodosiu, fara inse de a se pute forma din acest'a unu casu do precedentia.

In sedinti'a III dep. V. Rosiescu propune, se decida, maritulu Sinodu, ca consistoriulu plenariu se hotarasca numarul preotiloru, demni de a se impartasi din ajutoriulu de statu pentru fia-care protopopiatu si se tramita de timpuriu lista acest'a scaunelor protopopesci, spre a recomanda pe cei, cari merita ajutoriu. Se transpune comisiunei respective.

Deputatulu Vis. Romanu adreseza presidiulu urmato'rele interpelatiuni :

a) Are venerabilulu presidiu cunoscintia, ca la distribuirea ajutoriulu de statu se comitu abusuri si ca cei impartasiti din acelu ajutoriu nu'si primescu sumele intregi ?

b) Ce scopu are scrisorea presidiala din 14 Febr. a. c. Nr. 121, prin care cei impartasiti din amintitulu ajutoriu suntu provocati, a subscrie o declaratiune, deca voiescu s'au nu a li se subtrage pretiulu abonamentulu la „Tel. Rom.“ din sum'a ajutoriulu acordatu ?

c) Adevratu este, ca comisiunea pentru administrarea „fundatiunei Siaguniane“, instituita in testamentulu fericitulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu, ca creatoru alu acelei fundatiuni, n'a tenuity p'na acum decatu doue sedintie in timpu de 8 ani si ca acea comisiune inca nici astadi nu'si inceputu functiunea in sensulu literiloru testamentulu ?

d) Deca este adevratu, din ce cauza a urmatu acest'a tragenare, si candu cugeta venerabilulu presidiu a lua mesurile necesare, ca amintit'a comisiune se-si incepa functiunile ?

Presidiulu declara, ca este in positie a raspunde imediatu si anume :

Relativu la ajutoriulu de statu ad. pct. I. nu scie nimica, ca s'ar' fi comis abusuri la distribuirea ajutoriulu

de statu ; de asemenea nu scie nici unu casu, in care cei impartasiti se nu fia primitu sumele intregi, der' scie, ca cuitete suna despre primirea intregi sume.

Ad. b) Pentru inlesnirea si scurtarea corespondentiloru in privinti'a abonarei la „Teleg. Rom.“ s'au tramisu la preoti declaratiuni tiparite, fara inse, ca prin acest'a se se fi facutu vre-o presiune asupra cuiva si ca detrageriile au urmatu la espress'a dorintia a respectiviloru. In fine observandu, ca detragerea a fostu unu mijlocu practicuu spre a incassa mai multe restantie vechi.

Relativu la comisiunea administrativa a „fundatiunei Siaguniane“ raspunde :

Este adevratu, ca dela rapausarea fundatorulu nu'sau tenuity decatu 3 sedintie, ear' nu 2 si ca in meritu pentru impartirea de ajuto're nu s'a facutu nimicu din caus'a, ca capitalulu numai in anulu din urma a sporitu asia, ca se fie posibila punerea lui in aplicare. De acum incolo se potu impartii ajuto're, ba se pote forma chiaru si unu fondu de reserva. S'a decisu, ca procsim'a sedintia se se tiena in cursulu lunei lui Iunia a. c., candu comisiunea va satisfaca chiamarii sale.

Interpelantulu declara, ca nu este multiamitu cu responsulu datu de presidiu. Se ia spre sciintia.

Raportoru comisiunei generale A. Trombitasiu raporteza asupra hartiei consistoriulu archidiececanu Nr. 3184 ex 1880, prin care se notifica, ca la cererea comitetulu administrativu alu fundatiunei lui „Gojdu“ Consistoriulu a eliberatu acelei fundatiuni unu nou imprumutu de 90,000 fl. si se asterne rugarea acelu comitetu, ca interesele dupa acestu imprumutu cum si dupa imprumutul mai vechiu in suma de 130,000 fl. se se scada cu prim'a Iuliu 1881 dela 7% la 6 1/2. Comisiunea propune si sinodulu decide propunerea de susu.

De sub Codru, 22/4 1881.

In dilele nostre nu mai scie omulu, de ce se se mire mai multu : de nepasarea, nesimtirea romaniloru fa'cia de nedreptatile, ce li se facu pe fiacare di, fara de a se cruti'a nici macare aparinti'a, seu de indresnel'a, cu care cei puternici 'si batu jocu de dreptate, ecuitate, legi sanctiunate, ma chiaru si de umanitate. De s'ar' intempla aceea, ce suferimu noi pe fiacare di, numai odata cu bulgarii remasi inca sub puterea Turciei, Europ'a ar' resuna de indignatiunea generala si voiea protectoriulu ar' tun'a ca posaun'a judecatii ultime la urechi'a biete Turcie.

Noi tacemu si rebdamu ; der' nu facemu bine, ca-ci incuragiamu prin rabadarea noastra la noue si mai mari nedreptati. Ar' trebui, ca la cea mica nedreptate si ilegalitate evidenta se ne miscamu cu totii si se nu incetamu a striga, p'na ce nu ni se va face dreptate si nu se va pedepsi ilegalitatea comisa in daun'a noastra. Trebuie se se adu in tota tier'a vre-unu foru, care se faca dreptate si romanulu. Deca nu ne face dreptate ministru, care este chiamatu a veghia, ca se se observe legea, seu comite chiaru elu ilegalitatea, se recurgemu in massa la dieta, ma, in casu de lipsa, p'na la pitiore'e tronulu. Cu acest'a amu ajunge celu pu'cinu atatu-a, ca pe venitoriu n'amu fi desconsiderati si neindreptatiti cu atata usiurintia. Der' eca faptul.

Provedindu-se judecatori'a singulara din Cehu si cu carti funduarie, s'a mai sistemisatu la dins'a unu postu de subjude si unulu de notariu. De subjude s'a denumitu fa'cia de mai multi si mai meritati competenti tenerulu subnotariu la tribunallulu din Zelau, Iosifu Benko. Pretensiunea noastra, a romaniloru, in tempurile aceste grele pentru noi nu se urca nici p'na la ecuitate ; ceremu numai dispusatiuni suportabile, numai se nu fimu batujocuriti si loviti in fa'cia. Dreptu aceea nu invideamu fericirea tenerulu subnotariu, nici nu-i subsumam protectiunea, care l'a readicatu asié de iute la unu postu, la care pu'cinii nostri subnotari ajunsi mai iute decatu d-sa la calificatiunea receruta pentru unu subjude, pre lenga tota diliginti'a si servitiulu loru mai lungu, aspira insedaru. Nu o invidiamu, pentru ca Iosifu Benko va satisfaca chiamarei sale, este capace a-si implini oficiulu : dinsulu este cunoscutu, ca omu dreptu si umanu, afara de acest'a vorbesce bine limba acelu poporu, carui'a este chiamatu se-i fia judecatoriu, adeca cea romanésca. Legea nu dice, ca diregatoriulu trebuie se fia de o nationalitate cu poporul, alu caruia diregatoriu este, der' dice, ca trebuie se-i scia lim'ab. D-lu Benko nu e romanu, der' scie romanésce si nu e omu preocupatu fa'cia de alte nationalitati. Noi ne indestilam si cu atatu, ca si speramu, ca increderea noastra pusa in vestea lui cea buna va fi pre deplinu justificata.

Altucum sta lucrulu cu postul de subnotariu.

La acestua s'a denumitu fa'cia de concurentii romani cu calificatiune escelenta si servitiu recunoscutu de capii loru in terminii cei mai magulitori de 3—4 ani fiulu de acelu-asi nume alu profesorelu din Clusiv, S'ami László, care de abie e practicantu de asta to'mna si nu scie nici o boba romanésce. Nu cunoscemu nici pe tata nici pe fiu, nu punemu pondu nici pe aceea impregiurare, ca inca inainte de concursu se vorbea de acesta denumire ; deci deca nu avemu de lucru cu persoane, ci cu principie. Constatamu, ca pentru unu rayon de judecatoria aprópe puru romanésca s'a denumitu de jude investigatoru unu individuu, care nu se pote intielege de locu cu poporul. Acest'a denumire e mai multu decatu nedreptate, mai multu decatu ilegalitate, ca e batujocorirea justitiei. Deca noi romanii nu avemu dreptu se rechiamamu dreptate pentru tenerii nostri, cari'si consuma poterile physice si spirituale cu servitiulu statulu si pentru binele poporulu, vomu ave dóra, ca se pretendemu pentru poporu judecatori de acei-a, cu cari se se pote intielege poporul, seu, deca ministru li place a denumi de acei-a, cari nu se potu intielege cu poporul, vomu ave dóra dreptu se pretendemu, ca celu-pu'cinu se acredite d'in pung'a noastra si cate unu dragomanu pre langa ei. Seu tramitemii pre unii ca' acestia, ca se avemu si noi idea despre aceea, ca ce a fostu in vechime Sphynxulu ?

N'ar fi ore cu cale si corespundiatoriu demnitatii nostre, ca, fa'cia de o desconsiderare atatu de eclatanta a legii, interesulu statulu, justitiei si alu nostru, se petitiuam la dieta si se rogamu pe deputalulu nostru, ca se adresedie ministru de justitia in acestu obiectu o interpelatiune energioasa si fiindu-ca domnii ministri pretindu casuri concrete, se-lu rogamu, ca intre altele se-i servésca si cu acest'a ?

Voru dice unii, ca denumirea unui subnotariu nu merita ostene'la, ca se petitiuam pentru ea la dieta. Pe acesti-a i intreb : cu cati d'intre multinea de diregatori d'in Selagiu, fia acei-a la administratiune, justitia, finantie seu la alte ramuri, se pote intielege poporul romanu ? En se ne intrebamu odata seriosu : suntemu noi ore numai oi, de a caroru lana dispune guvernulu dupa placu in favorulu unui seu altui favoritu, seu cetatiani cu drepturi cetatianesci, ale caroru pretensiuni juste si legali trebuie se fia respectate chiaru si de guvern ? — Dupa cum ne va iuna responsulu la acest'a intrebare : asia ne va fi si decisiunea. —

Unu codreanu.

Siclau la 1 Maiu 1881.

Brutalitatea se potentieza intr'unu modu inspaimentatoriu nu numai numerice, ci si in violentia. Sub masc'a constitutiunei se comitu atentatele cele mai violente asupra dreptulu garantatu prin legea sanctionata de monarchu, atentate ne mai pomenite neci in avalele despotismulu celu mai desfranatu.

Este regretabila si revoltatoria orbi'a organeloru chiamate a essecuta legea, der' de trei ori regretabilu si revoltatoriu este tristulu faptu, ca spre promoverea si realizarea intereselor marsiave antinationale se afla nu numai romani, cari suntu crescuti, traiescu si si crescu familiile din sudorea bietulu poporu, ci tocmai si preotii descindu de la altariulu D-lui spre a se tira si inchina mamonulu, cu mana sacrilega resplatescu cu petrii prescurile poporulu, pentru carele dupa scriptura ar' trebui se-si puna sufletulu. In locu de a merge cu crucea in frunte, se faru instrumentele sbiriloru stapanesci.

Permitetimu, D-le Redactore, a ve inregistra unu casu concretu, carele dupa parerea mea nu este numai de unu interesu localu, ci per eminentiam de interesu generalu incatu probeza de o parte moralulu ungurescu, er' de alta parte, ca tocmai cei chiamati a apera drepturile poporulu, suntu tradatorii si instrumentele, cari facu posibila realizarea planuriloru marsiave antinationale. Sed ad rem.

La 30 Aprile n. a fostu alegerea de notariu comunalu in opidulu Siclau, carele numera la 3000 suflete numai romani si in care dintre 100 sessiuni pamentu numai una sessiune este in mani straine, cu o poporatiune brava si harnica, carea cu o tenacitate admirabila a resistatu invasiuniloru straine.

Vediendu stapanii tenacitatea acestui poporu, ba si in florirea comunei, s'au aflatu indemnati a se folosi de ocasiunea binevenita la deplinirea postulu notarialu, de a viriacolo unu notariu maghiaru, si anume unulu de rass'a cea mai volburata, cunoscuta de 3 comitate, spre a prepara prin fortia cale strainismulu si a ruinarii comunei. Apoi scopulu santiesce medilócele, legea si moralulu suntu concepte necunoscute inaintea organeloru chiamate la essecutarea si sustinerea loru.

